

श्री साईलीला, जून १९८८

“श्रीबाबा, हा अखेरचा संसार ठरो” – चांदोरकर

– श्री. चकोर आजगांवकर, एम्. ए.

(उपसचिव, शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य)

वाय् ११/१७०, सरकारी वसाहत, वांद्रे (पूर्व),

मुंबई-४०० ०५१

श्री. नानासाहेब चांदोरकर हे बाबांचे एक थोर ज्ञानी भक्त होते. ते एक शासकीय उच्चाधिकारी होते. व्यवहार, कायदा, तत्त्वज्ञान व भक्ती यांची त्यांना असलेली जाण उच्च दर्जाची होती. तथापि एवढे जीवनवैभव भोगूनही त्यांना मृणमय जीवनात रस वाटत नव्हता. त्या संसार चक्रात पुन्हा गुरफटून जाऊ नये, असे त्यांना मनोमन वाटत होते. संसारातील सुखेदुःखे, मानअपमान तेवढ्या पुरते खरे व मनाला चाळविणारे असले तरी ते अंतिम मिथ्या आहेत, त्यात खरे सौख्य वा आनंद नाही, याची प्रचिती चांदोरकरांना आली होती. म्हणूनच श्रीबाबांना एकदा नानासाहेब कळवळून म्हणाले

“न्या दया सागरा जन्ममृत्यूच्या पार ।

हा प्रभो ठरावा अखेरचा संसार ।” (श्रीसाईगीतायत)

बाबा ह्या जन्मातील हा संसार, ही सुखदुःखे, हे छाया प्रकाश पुन्हा अनुभवायची मला इच्छा नाही. या जन्मीच हे मायावी जन्ममरणाचे रहाटगाडगे भ्रमावयाचे थांबू द्या, अशी माझी तुम्हाला कळकळीची प्रार्थना आहे. हा मानापमान, ही सत्तेची खुर्ची, हे चपराशी, हुजरे यांचा मला मोह उरलेला नाही. पुरे झाले हे भोग! हे संसारचक्र आता थांबवा

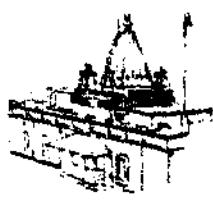
बाबांनी नानांना विचारले, “नाना, असे का म्हणतोस? एवढी का तुला उपरती झाली आहे?”

नाना म्हणाले, “बाबा, हा संसार म्हणजे आसक्तीचा खेळ आहे. आज सुखाची पुष्पशस्या आहे, तर उद्या काट्याकुट्यांचा खडतर प्रवास आहे. आज आनंदाचे चित्कार आहेत, तर उद्या दुखाचे अश्रू आहेत. हा सारा मायेचा भ्रामक खेळ आता पुरे झाला.”

बाबा हे महाज्ञानी महांत्मे होते. त्यांचे शुकासारखे वैराग्य व ब्रह्मासारखे ज्ञान होते. नानांचे हे वरवरचे, वैराग्याचे, त्रायाचे बोलणे ऐकून बाबांनी स्मित हास्य केले आणि त्यांनी नानांना विचारले, “अरे नाना, संसार याचा अर्थ केवळ पैसा, धन, इस्टेट, बायका, मुले एवढाच आहे का? तू संसार कशाला म्हणतोस? संसाराचा तू सखोल विचार केला आहेस काय? तो तसा केल्यावाचून नुसते भावनाविवश निष्कर्ष नकोत.”

चांदोरकर म्हणाले “बाबा!

ही नाती-गोती भ्रमती धनाच्या भवती
आपुले पणाचे उगाच जाळे विणती
कुणि नसे सोबती अंती वा आकांती
छायाच घेतसे मायामय आकार!” (श्री साईगीतायन)

बाबांनी सांगितले, “नाना, या कर्मसूपी नदीचा पार फार दुस्तर आहे बरे! कर्माची कुणी गती जाणली नाही. यामुळेच जीवनात पुढे येणाऱ्या घटनांचा माणसाला अंदाज लागत नाही. त्यात जीवनाची नौका हेलकावे खात प्रपंचाचे स्वरूप असेच रहाणार आहे. फक्त बुद्धिवादी मानवाने जीवनाला योग्य भूमिकेने सामोरे गेल्यास संसाराच्या जाचक बंधनातून त्याला मोकळीक मिळू शकते.

नानांनी विचारले, “बाबा संसाराचा खरा अर्थ काय?”

बाबा म्हणाले, “नाना, घरदार, मुले, बायको म्हणजेच केवळ संसार नाही. तू घरदार सोडून जंगलात बसलास तरीही तुला संसारापासून पळून दूर जाता यावयाचे नाही. अरे डोळे पहातात, कान ऐकतात, मन गुंतते या सान्या पंचेदियांच्या क्रिया म्हणजेच संसार होय. बायकापोरे सोडून तू हा प्रपंच चुकवू शकशील काय?

“मन चंचल धावे पिसाट विषयापाठी
करि रंगरूप रस गंधास्तव आटाटी
बंधात गुंततो जीव वासने पोटी
संसार सकल हा पंचेदिय व्यापार।”

(श्री साईगीतायन)

अरे नाना! मनाचे चांचल्य है पूर्व जन्मीच्या वासनामुळेच निर्माण होते. निर्क्षसन माणसाचे मन स्थिर होते. प्रारब्धामुळे मनात तरंग उठतात. या तरंगात माणसाने अहंकार मिळविला की नवे संचित निर्माण होऊन नव्यानव्या जन्मबंधनात गुंतवते. यासाठी या मनाच्या कल्लोळात नाना तू शांत रहाण्याचा प्रयत्न कर. भोगात विरक्त भावनेने वाग, तृप्त मनाने त्याग कर, बुद्धीचा समतोल राख. जीवनातील घटनांकडे लीला म्हणून पहात जा. अरे, प्रारब्ध असल्यावाचून केलेले प्रयत्न फळ धारण करु शकत नाहीत. यासाठी तू फळाची आशा टाकून कर्म करण्याचा अधिकार बजावत जा. धन मिळव पण कृपण बनू नकोस. आर्तासाठी करुणा बाळग, पण दुष्टांसाठी कठोरता धारण कर. भुकेल्यास घास दे, मदमोहावाचून सहज कर्म आचर. या विश्वनाटकात पूर्णपणे रंगलास तरी कुणाचा संग बाळगू नकोस. एक परमेश्वरावर मन ठेव. संसाराचा मुखवटा घालून आपली भूमिका कर्तव्यभावनेने पार पाड. त्यात चुकू नकोस. पण उतू नकोस. मातू नकोस. मग संसारच मुक्तीचा पंथ होईल.

“मग विवेक होईल साधन मोक्षपदाचे
अन् जिणेच होईल पंथराज मुक्तीचे
घरदारही होईल दिव्यरूप दैवाचे
संसार न राहील, उरेल मोक्षकारा

(श्रीसाईगीतायन)

खापडे यांची शिरडी दैनंदिनी

— साईनंद

बुधवार दिनांक ३१-१-१९९२

आज सकाळी मी वेळेवर काकड आरतीसाठी उठलो आणि नारायणराव ब्रामणगावकर यांचेबरोबर आरतीस गेलो. काकड आरतीहून आम्ही परतलो तेव्हा साईमहाराजांनी किंचित् रागाने आमच्याकडे पाहिले. आमचा परमामृत वाचनाचा वर्ग झाला, त्यावेळी बापूसाहेब जोग, उपासनी शास्त्री आणि श्रीमती कौजलगी हजर होते. आज आम्ही बरेच पाठ संपविले. मी माझ्या निवासस्थळी सुमारे ११ वाजता परतलो, आणि काहीपत्रे लिहिण्याचा विचार केला. परंतु पत्रे लिहिता लिहिता मी आपला झोपीच गेलो. दादा केळकरांचे पुत्र भाऊ यांनी मला जागे केले आणि मग मध्यान्ह आरतीला मी मशिदीत गेलो. मी यापूर्वी साईमहाराजांना ते नेहमीप्रमाणे बाहेर जातांना त्यांचे दर्शन घेतले होते. मध्यान्ह आरती नित्याप्रमाणे पार पडली. वाड्यातील सर्वांना आणि काही इतरांना आज दादा केळकरांनी दुपारच्या भोजनास आमंत्रित केले होते. मेघाच्या तेराच्या दिवसाच्या स्मृतीनिमित्य हे भोजनाचे आमंत्रण त्यांनी दिले होते. जेवणाला उशीर लागणार हे अगदी स्वाभाविकच होते. त्यामुळे मी झोपून टाकले. मला भोजनाकरिता जोपर्यंत उठविले गेले नाही तोपर्यंत आपला मी झोपूनच राहिलो. भोजन सायंकाळी सुमारे पांच वाजेपर्यंत आटोपले. त्यानंतर मी मशिदीत गेलो व साईसाहेबांच्या जवळ बसलो. ते प्रसन्नचित्त होते आणि प्रसन्नपणे बोलत पण होते. त्यांनी नृत्य केले, गाणे म्हटले आणि मला व इतरांना जोरदारपणे ठासून स्मरणपूर्वक सांगितले की, भगवान श्रीकृष्णाने गोकुळात काय काय केले. ते सायंकाळच्या रपेटीस जाताना आम्ही त्यांचे दर्शन घेतले. वाड्यातील आरती झाल्यावर भीष्माने काही वेळ भजन केले व काका दीक्षितांनी रामायणाच्या पाठांचे वाचन केले. त्यांनी आज रात्री सुंदर कांड समाप्त केले.

गुरुवार दिनांक १-२-१९९२

आज सकाळी उठायला मला काहीसा उशीर झाला. परंतु मी प्रार्थना समाप्त केली व परमामृत वर्गास वेळीच हजर झालो. आज या पुस्तकाचे वाचन संपले होते आणि उद्यापासून पुन्हा त्याचे वाचनास आरंभ करणार आहोत. नंतर मी मशिदीत गेलो आणि साईमहाराजांजवळ बसलो आणि नंतर त्यांचे बरोबर साठेवाड्यापर्यंत गेलो. तिथे लोक नित्याप्रमाणे त्यांच्या पाया पडण्यासाठी जमले होते. मीपण त्यांच्या घोळक्यात सामील झालो आणि त्यांना वंदन केले आणि बापूसाहेब जोगांच्या खोलीत परतलो. तिथे 'पंचदशी'च्या पाठाला आरंभ केला. पहिल्या दहापदांमध्ये समस्त सृष्टीच्या रचनेचा ज्यामध्ये समावेश केलेला आहे त्या दहा पदांचे संपूर्णपणे विश्लेषण केले. नंतर मी माझ्या निवासी परतलो. काहीपत्रे लिहिली आणि ती रवाना पण केली, आणि मशिदीत दुपारच्या आरतीसाठी हजर पण झालो. ती व्यवस्थितपणे पार पडली. अहमदनगरचे

श्री. माणिक चंदजी, ज्यांनी या वर्षी एल.एल.बी.ची पदवी प्राप्त केली होती ते आज तेथून येथे येऊन दिवसभर राहिले होते. आरतीहून परतल्यावर आम्ही आपापले भोजन केले, आणि मी साखरेबुवांनी संपादित केलेल्या ज्ञानेश्वरी पाठांचे वाचन करीत बसलो. दुर्भाग्याची गोष्ट ही की इतर ज्ञानेश्वरीच्या आवृत्यांप्रमाणे या ज्ञानेश्वरीनेही माझे कूट प्रश्न सोडविले नाहीतच. नंतर दिक्षितांनी रामायणाचे वाचन केले. नंतर शिरडीचे मामलेदार श्री. साने, श्री. साठे, डेप्युटी कलेक्टर आणि सब डिक्षितांनी अधिकारी आले. त्यांचे बरोबर काही वेळ गप्पा गोष्टी करीत बसलो. ते गेल्यावर आम्ही पुन्हा रामायणाच्या पाठांचे पुन्हा वाचन करण्यास सुरुवात केली आणि मी संध्याकाळी साईबाबा फिरावयास जाण्याच्या वेळी मशिदीत त्यांच्या दर्शनासाठी गेलो. वाढा आरती झाल्यावर आम्ही शोजारतीमधे भाग घेतला. भीष्माने आज भजन केले नाही पण त्याने सखारामकृत प्राकृत भागवताचे पाठांचे वाचन केले आणि रात्री दिक्षितांनी रामायणाचे वाचन केले.

आज सायंकाळी साईबाबा रपेटीस जाण्यापूर्वी आम्ही जेव्हा मशिदीत एकत्र जमलो तेव्हा साईसाहेबांनी श्री. दिक्षितांना माझ्या पत्नीला ती जी साईचे पाय धुवत व रगडत असे त्याबद्दल तिला दोनशे रूपये देण्यास सांगितले. हा त्यांचा हुक्कम अवर्णनीय होता. मी दानधर्माच्या धनराशीने आपले पालन पोषण करतो की काय असा त्यातून अर्थ तर येत नाही ना! मला त्यावेळी मरण बरे असे मला वाटले. मी असा विचार करतो की साईसाहेबांनी इच्छिले आणि शेवटी माझा गर्वहरण केला जणू काही गरीबी आणि दुसऱ्यांना अनुदान (दक्षिणा) यांचा अनुभवच मला ते देत होते.

नोट - मी १ फेब्रुवारी १९१२ चे डायरीतील पान उलटले आणि तुम्ही निर्देश केलेल्या परिच्छेदाचे वाचन केले. माझ्या भावनांचेच प्रतिनिधीत्व त्यात बरोबर केलेले होते. आमच्या सद्गुरु साईमहाराजांनीच हुक्कम दिला होता. ते सर्वज्ञ असल्यामुळे की काय सर्वांचेच अंतर्जानी विचार ते ओळखत होते आणि आपल्या आदेशांचे पालन केले गेले की नाही यावर जोर पण ते कधी देत नसत. आता माझे लक्ष मुख्य विषयाकडे आकर्षित झालेले आहे. मला असे दिसून आले की माझी पत्नी परिश्रम आणि गरीबीचे जीवन पसंत करीत नसे. काकासाहेब दिक्षितांनी ते जीवन पसंत केले होते व त्यामुळे ते प्रसन्न असत. यामुळे साईमहाराजांनी त्यांना माझ्या पत्नीला दोनशे रूपये 'गरीबी' व 'धैर्य' याबद्दल देण्यासाठी म्हणून आदेश दिला होता.

श्री साईलीला, जून १९८८

इति श्री साई उवाच

(मागील अंकावर्लन चालू)

— श्री. डी. जी. देशपांडे
खुरसिल नाझ, दादर,
मुंबई — ४०० ०९४.

६५

गणूदास विनवी साईनाथा। माझे ग्रंथ परिश्रम वृथा।
ही या ईशावास्याची कथा। आपण सर्व जाणतां॥
अशंका दूर झाल्याविना। ग्रंथाचा या उकल पडेना
महाराज देती आशीर्वचना। प्रसन्नमना असे तू॥
काय रे यांत आहे कठिण। जाता आलिया स्थळी परतोन।
त्या काकांची मोलकरीण। शंका निवारण करील की, "॥
गईच बैसोनि मजला पुसा। उगीच कां रानोमाळ गिंवसा।
पुरवितो मी तुमचा धिंवसा। एकढा भरवसा राखावा॥
असे मी भरलो सर्वाठारी। मजवीण रिता ठाव नाही।
कुर्ही कसाही प्रगटे पाही। भावापायी भक्तांच्या॥
असमर्थपणे फाटके लेणे। समर्थपणे ही तैसेच करणे।
या नांव दैन्य संपन्नपणे मिरवणे। भावनेगुणे सुखदुख॥
हेच ते गणूदासांचे कोडे। एणेपरी जेहां उलगडे।
ईशावास्याचे केणे सांपडे। ठायीच पडे अर्थबोध॥

— अ. २० वा

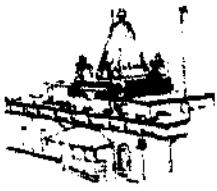
६६

कानडी आप्पाचे ते सांगणे। जैसे रेडिया संगे घाट चढणे।
ऐसे न येथील सोपे चालणे। अंग झिजविणे अनिवार्य॥
तांसी म्हणती साईनाथा।" अप्पानीं सांगितले ते यथार्थ।
परी जेहां ते येईल कृतीता। पूर्ण मनोरथ ते होती॥

— अ. २१ वा

६७

बाबा देत प्रत्युतरा। "एकदां एक आत्मा सौदागरा
तेहां एक घोडेसमोरा। घाली लेंडार नवांचे॥
सौदागर निज कार्यतत्पर। लेंडिया पडता पसरिला पदरा
बांधून घेता घट्ट त्या समग्रा चितैकाऊ लाधला॥

दुसरे दिवशीं अनंतराय। वंदू जातां साईंचे पाय।
 “पदरी बांधिल्यास लेऊया काया” पृच्छा ही होय तयांस॥
 अनंतराव तेळां प्रार्थिती। कृपा असावी दीनावरती।
 सहज मग त्या बांधिल्या जाती। काय ती महती तयांची॥
 तंव बाबा आशीर्वाद देती। कल्याण होईल आश्वासिती।
 अनंतराव आनंदले चित्ती। सुखसंवित्ति लाधलो॥

— अ. २१

६८

“लोक तरी हो लबाड किती। पायां पडती दक्षिणाही अर्पिती।
 आणीक आंतून शिव्याही देती। काय च्रमत्कृती सांगावी॥”

— अ. २१

६९

कैसी भावी संकट सुचना। सोपाय तन्निवारण योजना।
 करून कैसे रक्षित भक्तजनां अघटिल घटना बाबांची॥
 बाबा मिरी करांस ते ठायी। पुसती प्रश्न पहा नवलाई॥
 “अहो ती आपली द्वारकामाई। आहे का ठावी तुम्हांतें”॥
 बाळासोहबांस हा कांहीं मुळीच उलगडा झाला नाहीं।
 तव बाबा वदती “आतां पाही। द्वारवगमाई ती हीचा॥
 हीच आपली द्वारकामाता। मशीदीचे या अंकी बैसतां।
 लेंकुरां देई ती निर्भयता। चिंतेची वात्ता नुरेचिं॥
 मोठी कृपाळू ही मशीदमाई। भोळ्या भाविकांची ही आई॥
 कोणी करसाही पडो अपायी। करील ही ठायींच रक्षण॥
 एकदां हीचे जो अंकी बैसला। बेडा तयाचा पार पडला॥
 साउलीत हिचे जो पहुडला। तो आरुढला सुखासनी॥
 हीच द्वारवग द्वरावती”॥

आणीक वाटले बाबांचे जीवा। मिरी करांते प्रश्न पुसावा।
 ठावा का तुज लांब बावा। “ऐसा भयंकर असतो तो॥
 परी तो काय करतो आपुलै। आपण द्वारकामाईचीं पिल्लै॥
 कोणा न उमगे तिचे केलै। कौतुक उगलै पहावै॥
 द्वारकामाई असतां तारिती। लांब बावा काय मारिती॥
 तारित्यापुढे भारित्याची गती। ती काय किती समजावी”॥
 म्हणती “शासा तूं ही तयारी। करी जाई त्याचे बरोबरी॥
 मारून ये चिथळीची फेरी। मौज भारी होईल”॥॥
 बाबा म्हणती “बरें झालै। काय की हरवलै आपुलै॥

वंत्र तीर्थ द्विज देव। दैवज्ञ वैद्य की गुरुराव।
यांच्या ठार्यी जैसा भाव। तैसाच उद्भव फलाच॥
आपण चिंतावें नित्य हित। उपदेशावा अर्थ विहित।
असेल जैसे जायाचे कर्मात। तैसेच निश्चित घडेल”।
मग हांसून म्हणती साई। “बरें तो नेतो तर तूं जाई।
नांव हिचे मशीदमाई। ब्रीदास काई घालवील॥
आई ती आई बहु मायाळू। लेंकरा लागी अति कनवाळू।
परी लेंकरेच निघता टवाळू। कैसा सांभाळ करी ती”॥

— अ. २२ वा

७०

तात्काळ बाबा बुझीस पुसती। “काय हे नाना काय वदती।
ते काय तुज माराया बघती। नलगे ती भीती आपणा॥
कैसा मारतोस पाहूं मार। खुशाल त्यांना देई उत्तर।

— अ. २२ वा

७१

परी “मी बंदा अल्लाचिये पदरी। स्वयें ये परी वदततो।
कधी न म्हणवीत “अनल हक्क। मी एक परमेश्वराचा पाईका।
गरीब मी ‘यादेहक्क’। ‘अल्ला मालीक’ जप नित्य॥

— अ. २३ वा

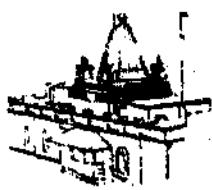
७२

म्हणती “नाना, कांदा ज्यां पचनी। पडे तयांनीच खावा तो।
पचविण्याचा जोम व्हावा। तयाने कांदा खुशाल खावा”॥

— अ. २३ वा

७३

“चढूं नको भटुरड्या वर। चढशील तर खबरदार।
चल नीघ जा खाली उतरा” केली दीर्घश्वर गर्जना॥
बाबा म्हणाले “न सोडी धीर। काहीही मनी न करी जिकीर।
बरें होईल सोडी फिकीर। इथाळू फकीर सांभाळील॥

घरीं जाऊन स्वरथ बैस। घराबाहेर जाऊं नकोस।
 राहीं निर्भय निश्चित मानस। ठेवीं विश्वास मजवरी॥
 निजूं नका त्याला म्हणावै। घरचे घरी फिरत रहावै।
 वाटेल तें खुशाल खावै। सांभाळावै हैं इतुकै॥
 “चढूं नको भटुरज्यावर”। ऐसे बाबांचे शब्द प्रहार।
 ते काय माधवरावांवर। होते प्रेरीले बाबांनी॥
 माधवरावांस अनुलक्षून। नव्हतें कीं तें शब्दसंधान।
 दंशकारक विखारालागून। अनुज्ञापन ते तीव्र॥
 “चढशील तर खबरदार”। साई मुखींची आज्ञा प्रखर।
 जागीच विषसंचार स्थिर। रोधिला प्रचार पुढील॥
 इतुकेच झालें नाहीं तर। “चल नीघ जा खाली उतर”॥
 हाच साई पंचाक्षरी मंत्र। उतरवी विखार तात्काळ॥

— अ. २३ वा
 (अपूर्ण)

लेखक - कवीस निवेदन

‘श्री साईलीला’ मासिकाकरिता साहित्य पाठविताना लेखक - कवींनी पुढील गोष्टींची दक्षता घेणे आवश्यक आहे.

* अंतर्देशीय पत्रावर, पोस्टकार्डवर लेखन करू नये.

* आमच्याकडे आलेल्या कवितांचे प्रमाण खूपच असल्याने, पुढील सूचना मिळेपर्यंत, कृपया, कविता पाठवू नयेत.

* सुवाच्च अक्षरात, कागदाच्या डाव्या बाजूस भरपूर समास सोडून, दोन ओळीच्या मध्ये पुरेशी मोकळी जागा ठेवून लिखाण असावे, ते पाठपोठ असू नये, शक्यतो टंकलिखित असावे, लेखनासाठी वापरात येणारा कागद जीर्ण-विजीर्ण, टाकाऊ असू नये.

* ह्यात असलेल्या संतांविषयीचे लेख, सामान्य दर्जाचे अनुभव पाठवू नयेत.

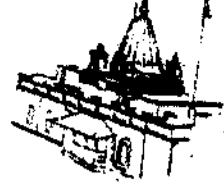
* अभ्यासपूर्ण, तर्कशुद्ध, मीमांसक व वैद्यारिक स्वरूपाच्या लेखांना प्राधान्य दिले जाईल.

— का. सं.

श्री साई सहस्रनामावली

(मागील अंकावर्लन क्रमशः)

६०१) श्री साई तपश्चर्या नमो नमः	६३३) श्री साई निरंजन नमो नमः
६०२) श्री साई त्रिकाळसत्य नमो नमः	६३४) श्री साई नि-वृत्ती दास नमो नमः
६०३) श्री साई तेजश्री नमो नमः	६३५) श्री साई नामरूप देवाय नमो नमः
६०४) श्री साई तीर्थयात्रा नमो नमः	६३६) श्री साई नाथ नमो नमः
६०५) श्री साई तुळस नमो नमः	६३७) श्री साई नाम मोक्षकारी नमो नमः
६०६) श्री साई त्रिभुवनपालक नमो नमः	६३८) श्री साई निरंतर नमो नमः
६०७) श्री साई त्रैलोक्यस्वामी नमो नमः	६३९) श्री साईबीज आत्मानंद नमो...
६०८) श्री साईनिकेतन नमो नमः	६४०) श्री साई नयनकमळ नमो नमः
६०९) श्री साई नवनाथा नमो नमः	६४१) श्री साई नामपुण्यस्मरण नमो...
६१०) श्री साईनंदाय नमो नमः	६४२) श्री साई निजानंद रूप नमो...
६११) श्री साई नम्रता नमो नमः	६४३) श्री साई नवगृह नमो नमः
६१२) श्री साई निर्मल्य नमो नमः	६४४) श्री साई निर्वाणरक्षी नमो नमः
६१३) श्री साई नियमन नमो नमः	६४५) श्री साई निर्माण नमो नमः
६१४) श्री साई निराकार नमो नमः	६४६) श्री साई तत्त्वज्ञान नमो नमः
६१५) श्री साई निर्गुण नमो नमः	६४७) श्री साई योगेश्वराय नमो नमः
६१६) श्री साई नवल नमो नमः	६४८) श्री साई योग समर्थाय नमो...
६१७) श्री साई नवज्योत नमो नमः	६४९) श्री साई यश नमो नमः
६१८) श्री साई निजरूप नमो नमः	६५०) श्री साई युगअवतार नमो नमः
६१९) श्री साई नित्यानंदाय नमो नमः	६५१) श्री साई योजना नमो नमः
६२०) श्री साई नाम नमो नमः	६५२) श्री साई योगीराज नमो नमः
६२१) श्री साई नक्षत्र नमो नमः	६५३) श्री साई याचना नमो नमः
६२२) श्री साई नरदेह नमो नमः	६५४) श्री साई योगसाधना नमो नमः
६२३) श्री साई नवयोजना नमो नमः	६५५) श्री साई यशवंत नमो नमः
६२४) श्री साई नारायण नमो नमः	६५६) श्री साई येशू देवाय नमः
६२५) श्री साई नागराजाय नमो नमः	६५७) श्री साई यशदेव नमो नमः
६२६) श्री साई निंबवृक्ष नमो नमः	६५८) श्री साई योगामृत नमो नमः
६२७) श्री साई नवलाई नमो नमः	६५९) श्री साई याग देवाय नमः
६२८) श्री साई नामसुगंध नमो नमः	६६०) श्री साई युवराजाय नमः
६२९) श्री साई नैवेद्य नमो नमः	६६१) श्री साई युग नमो नमः
६३०) श्री साई नयनमनोहर देवाय नमः	६६२) श्री साई योगरहस्य नमो नमः
६३१) श्री साई नीर्मळ नमो नमः	६६३) श्री साई योगलिला नमो नमः
६३२) श्री साई नामसंकीर्तन नमो नमः	६६४) श्री साई व्यंकटेश नमो नमः
	६६५) श्री साई व्यापकता नमो नमः

- ६६६) श्री साई योगानंदाय नमो नमः
६६७) श्री साई ज्ञानवंत नमो नमः
६६८) श्री साई प्रसन्नवदन नमो नमः
६६९) श्री साई प्रभाकराय नमः
६७०) श्री साई फकीररूप नमो नमः
६७१) श्री साई पिता नमो नमः
६७२) श्री साई प्रेमधारा नमो नमः
६७३) श्री साई परमानंद नमो नमः
६७४) श्री साई प्रज्ञा नमो नमः
६७५) श्री साई पांडुरंग नमो नमः
६७६) श्री साई पाठीराखा नमो नमः
६७७) श्री साई पदकमळ नमो नमः
६७८) श्री साई प्रदीप नमो नमः
६७९) श्री साई परमेश्वर नमो नमः
६८०) श्री साई परिस नमो नमः
६८१) श्री साई प्रसन्न नमो नमः
६८२) श्री साई प्रेम नमो नमः
६८३) श्री साई प्रसाद नमो नमः
६८४) श्री साई प्रभुराम नमो नमः
६८५) श्री साई पंढरीनाथ नमो नमः
६८६) श्री साई प्रेरणा देवाय नमो नमः
६८७) श्री साई प्रेमळमूर्ती नमो नमः
६८८) श्री साई प्रती परमेश्वराय नमो नमः
६८९) श्री साई प्रफुल्ल नमो नमः
६९०) श्री साई प्रेमस्वरूप नमो नमः
६९१) श्री साई पालक नमो नमः
६९२) श्री साई पंचप्राण नमो नमः
६९३) श्री साई प्रभा देवाय नमो नमः
६९४) श्री साई पैगंबर नमो नमः
६९५) श्री साई पतीतोद्धार नमो नमः
६९६) श्री साई पुराण नमो नमः
६९७) श्री साई पंचतत्त्व नमो नमः
६९८) श्री साई प्रेमभक्ती नमो नमः
६९९) श्री साई प्रचीती नमो नमः
७००) श्री साई प्रतीक्षा नमो नमः
- ७०१) श्री साई प्रेमगाथा नमो नमः
७०२) श्री साई पुराण पुरुषनमो नमः
७०३) श्री साई पादुकास्थान नमो नमः
७०४) श्री साई प्रवृत्ती नमो नमः
७०५) श्री साई पूर्ण ब्रह्मानंदाय नमो नमः
७०६) श्री साई पार्वतीकांत नमो नमः
७०७) श्री साई पुण्याई नमो नमः
७०८) श्री साई परमानंदाय नमो नमः
७०९) श्री साई पंचमहा भूते नमो नमः
७१०) श्री साई प्रभा मंडळ नमो नमः
७११) श्री साई परमपावन नमो नमः
७१२) श्री साई प्रेम स्नेह देवाय नमः
७१३) श्री साई प्रभु नमो नमः
७१४) श्री साई पदस्पर्श नमो नमः
७१५) श्री साई प्रतापज्योत नमो नमः
७१६) श्री साई पुरुषोत्तमाय नमो नमः
७१७) श्री साई परमात्मा नमो नमः
७१८) श्री साई परशुराम नमो नमः
७१९) श्री साई पूजा नमो नमः
७२०) श्री साई परब्रह्म नमो नमः
७२१) श्री साई प्रभुपद नमो नमः
७२२) श्री साई प्रणाम कोटी कोटी...
७२३) श्री साई प्राणसखा नमो नमः
७२४) श्री साई प्रकृति नमो नमः
७२५) श्री साई पुंडलिक नमो नमः
७२६) श्री साई पतीतपावन नमो नमः
७२७) श्री साई पुरुषोत्तमानंदाय ...
७२८) श्री साई परमपुरुष नमो नमः
७२९) श्री साई पुण्यप्रद नमो नमः
७३०) श्री साई परमहंस नमो नमः
७३१) श्री साई प्रगटन नमो नमः
७३२) श्री साई प्रभूस्वये नमो नमः
७३३) श्री साई प्रभात नमो नमः
७३४) श्री साई प्रभाव नमो नमः
७३५) श्री साई पवित्रपावन नमो नमः

४६) श्री साई पार्वतीरमण नमो नमः	७७२) श्री साई महात्म पारायण नमो...
४७) श्री साई परमआश्रय नमो नमः	७७३) श्री साई मुनीजन सुखकारी नमो...
४८) श्री साई परमपद दाता नमो नमः	७७४) श्री साई महाथोर संत नमो नमः
४९) श्री साई पुण्यापुरुष नमो नमः	७७५) श्री साई मोक्षदाता नमो नमः
५०) श्री साई श्रीकांत देवाय नमो नमः	७७६) श्री साई मांगल्य मूर्ती नमो नमः
५१) श्री साई पुण्याराशी नमो नमः	७७७) श्री साई मायमाऊली नमो नमः
५२) श्री साई प्रहर नमो नमः	७७८) श्री साई महाविष्णु नमो नमः
५३) श्री साई प्रसन्नवदन नमो नमः	७७९) श्री साई महामुनी नमो नमः
५४) श्री साई माता नमो नमः	७८०) श्री साई नाथमाऊली नमो नमः
५५) श्री साई मनोहर नमो नमः	७८१) श्री साई मेघश्याम नमो नमः
५६) श्री साई ममता नमो नमः	७८२) श्री साई महायोगी नमो नमः
५७) श्री साई परमार्थ नमो नमः	७८३) श्री साई मंदीर देवाय नमः
५८) श्री साई महात्म नमो नमः	७८४) श्री साई माला नमो नमः
५९) श्री साई मधुसूदनाय नमो नमः	७८५) श्री साई सुखकमळ नमो नमः
६०) श्री साई मोरेश्वराय नमो नमः	७८६) श्री साई माय नमो नमः
६१) श्री साई मधुकराय नमो नमः	७८७) श्री साई मोरया नमो नमः
६२) श्री साई मानसपुजा नमो नमः	७८८) श्री साई मंत्रजप नमो नमः
६३) श्री साई माधवाय नमो नमः	७८९) श्री साई मनमोहनाय नमो नमः
६४) श्री साई मंगल नमो नमः	७९०) श्री साई मकरंदाय नमो नमः
६५) श्री साई मशीदमाई नमो नमः	७९१) श्री साई मातापिता नमो नमः
६६) श्री साई मंगल स्नान नमो नमः	७९२) श्री साई महंत नमो नमः
६७) श्री साई मूर्त स्वरूप नमो नमः	७९३) श्री साई मार्तड देवाय नमः
६८) श्री साई मुक्तानंदाय नमो नमः	७९४) श्री साई मंत्रजप नमो नमः
६९) श्री साई महादेवाय नमो नमः	७९५) श्री साई ईश्वर नमो नमः
७०) श्री साई मुखकमल नमो नमः	७९६) श्री साई उपनिषीद नमो नमः
७१) श्री साई मोहनाय नमो नमः	७९७) श्री साई उध्दार नमो नमः
७२) श्री साई मयूरेश्वराय नमो नमः	७९८) श्री साई उत्कर्ष नमो नमः
७३) श्री साई मुक्ती स्थान नमो नमः	७९९) श्री साई उषकाल नमो नमः
७४) श्री साई मुरारी देवाय नमो नमः	८००) श्री साई उपदेश नमो नमः
७५) श्री साई महाराज नमो नमः	८०१) श्री साई उपासना नमो नमः
७६) श्री साई महिमा नमो नमः	८०२) श्री साई उदात्त नमो नमः
७७) श्री साई महेश्वराय नमः	८०३) श्री साई उज्ज्वल नमो नमः
७८) श्री साई महापुरुषाय नमो नमः	८०४) श्री साई उदय नमो नमः
७९) श्री साई मुकुंदराजाय नमः	८०५) श्री साई उल्हास नमो नमः
८०) श्री साई मंगलमूर्ती नमो नमः	८०६) श्री साई उकार नमो नमः
८१) श्री साई मिलाप नमो नमः	८०७) श्री साई उदी प्रसाद नमो नमः

- ८०८) श्री साई लिला नमो नमः
८०९) श्री साई लिलाधर नमो नमः
८१०) श्री साई यमनियमन नमो नमः
८११) श्री साई लिलामृत नमो नमः
८१२) श्री साई लक्ष्मण नमो नमः
८१३) श्री साई लक्ष्मी नमो नमः
८१४) श्री साई लिलाअघटीत नमो नमः
८१५) श्री साई लक्ष्मीपती नमो नमः
८१६) श्री साई लाभ नमो नमः
८१७) श्री साई लक्ष्मी नाथाय नमो नमः
८१८) श्री साई ललीतसै नमो नमः
८१९) श्री साई लौकीक नमो नमः
८२०) श्री साई ज्ञान नमो नमः
८२१) श्री साई लक्ष्मीकांत नमो नमः
८२२) श्री साई चरण नमो नमः
८२३) श्री साई चेतना नमो नमः
८२४) श्री साई चंदनाय नमो नमः
८२५) श्री साई चंदकलाय नमो नमः
८२६) श्री साई विदानंदाय नमो नमः
८२७) श्री साई चराचर देवाय नमः
८२८) श्री साई चमत्कार स्वरूप नमो नमः
८२९) श्री साई छत्र नमो नमः
८३०) श्री साई चिंतामणी नमो नमः
८३१) श्री साई चिंतन नमो नमः
८३२) श्री साई चैतन्य नमो नमः
८३३) श्री साई चिरंतन नमो नमः
८३४) श्री साई चरणदास नमो नमः
८३५) श्री साई चरणकमळ नमो नमः
८३६) श्री साई चिदविलासानंदाय नमो नमः
८३७) श्री साई चिन्मयरूप नमो नमः
८३८) श्री साई चावडी नमो नमः
८३९) श्री साई चरण पादूका नमो नमः
८४०) श्री साई चित् शक्ती नमो नमः
८४१) श्री साई चरण स्पर्श नमो नमः
८४२) श्री साई चरीत्र नमो नमः
८४३) श्री साई चैतन्याश्रय नमो नमः
८४४) श्री साई चित्त देवाय नमो नमः
८४५) श्री साई चंद्राय नमो नमः
८४६) श्री साई चांद भाईसह नमो नमः
८४७) श्री साई हनुमंतस्वरूप नमो नमः
८४८) श्री साई हरिनाथ नमो नमः
८४९) श्री साई हरिपाठ नमो नमः
८५०) श्री साई हरि गोवीदाय नमो नमः
८५१) श्री साई हृदयेश्वराय नमो नमः
८५२) श्री साई हरे राम नमो नमः
८५३) श्री साई हरे कृष्ण नमो नमः
८५४) श्री साई हरिदास नमो नमः
८५५) श्री साई आत्मज्ञान नमो नमः
८५६) श्री साई अमरादीनाथ नमो नमः
८५७) श्री साई अनीलरूप नमो नमः
८५८) श्री साई अलौकीक नमो नमः
८५९) श्री साई अमृत नमो नमः
८६०) श्री साई आत्मबल नमो नमः
८६१) श्री साई अहंभावरक्षक नमो नमः
८६२) श्री साई परम दैवत नमो नमः
८६३) श्री साई प्रभू नमो नमः
८६४) श्री साई परीदार नमो नमः
८६५) श्री साई प्रभू रामचंद्राय नमो नमः
८६६) श्री साई परलोक नमो नमः
८६७) श्री साई सहजजीवन नमो नमः
८६८) श्री साई प्रातःस्मरण नमो नमः
८६९) श्री साई शरणार्थी नमो नमः
८७०) श्री साई कर्मयोगी नमो नमः
८७१) श्री साई योगीराज देवाय नमो नमः
८७२) श्री साई जागरुकता नमो नमः
८७३) श्री साई कफनी नमो नमः
८७४) श्री साई उदारता नमो नमः
८७५) श्री साई प्रेमगीत नमो नमः
८७६) श्री साई उदी महीमा नमो नमः
८७७) श्री साई सहजयोग नमो नमः
८७८) श्री साई अधिष्ठान नमो नमः
८७९) श्री साई भक्ती साधना नमो नमः

(१०) श्री साई आदर्श नमो नमः	११५) श्री साई पाथी नमो नमः
(११) श्री साई स्मरण देवाय नमः	११६) श्री साई महिमा नमो नमः
(१२) श्री साई सुलोचना नमो नमः	११७) श्री साई स्तोत्र नमो नमः
(१३) श्री साई प्रतीभा नमो नमः	११८) श्री साई पुरुष सुकृत नमो नमः
(१४) श्री साई नंद देवाय नमः	११९) श्री साई स्तवन मंजीरी नमो...
(१५) श्री साई सत्यवान नमो नमः	१२०) श्री साई सगूण उपासना नमो...
(१६) श्री साई अमृतानुभव देवाय नमः	१२१) श्री साई रुदाथ्याय नमो नमः
(१७) श्री साई भावार्थ नमो नमः	१२२) श्री साई जितेद्रीय नमो नमः
(१८) श्री साई भावानिष्ठा नमो नमः	१२३) श्री साई हितकर्ता नमो नमः
(१९) श्री साई उत्तमगती नमो नमः	१२४) श्री साई मध्यस्थ नमो नमः
(२०) श्री साई विश्वबंधुत्व नमो नमः	१२५) श्री साई प्रकृतीस्वभाव नमो...
(२१) श्री साई उत्सव नमो नमः	१२६) श्री साई राजर्षी नमो नमः
(२२) श्री साई रामनवमी नमो नमः	१२७) श्री साई आलिप्त नमो नमः
(२३) श्री साई प्राणप्रतिष्ठा नमो नमः	१२८) श्री साई धनुर्धर नमो नमः
(२४) श्री साई गुरुभक्ती नमो नमः	१२९) श्री साई संयमन नमो नमः
(२५) श्री साई गाथा नमो नमः	१३०) श्री साई महारथी नमो नम
(२६) श्री साई अवर्णनीय नमो नमः	१३१) श्री साई धर्मराज नमो नमः
(२७) श्री साई वाचासिध्दी नमो नमः	१३२) श्री साई अनंत विजय नमो...
(२८) श्री साई साधना नमो नमः	१३३) श्री साई बालपण नमो नमः
(२९) श्री साई तपस्या नमो नमः	१३४) श्री साई विचारी नमो नमः
(३०) श्री साई आराधना नमो नमः	१३५) श्री साई अनासक्त नमो नमः
(३१) श्री साई भूतदया नमो नमः	१३६) श्री साई सहदेव नमो नमः
(३२) श्री साई पुरषार्थ नमो नमः	१३७) श्री साई संयोग नमो नमः
(३३) श्री साई आनंदाश्रू नमो नमः	१३८) श्री साई तारुण्य नमो नमः
(३४) श्री साई पूजाविधान नमो नमः	१३९) श्री साई मणिपुष्प नमो नमः
(३५) श्री साई अष्टभाव नमो नमः	१४०) श्री साई अर्तक्य नमो नमः
(३६) श्री साई दृढभक्ती नमो नमः	१४१) श्री साई शाश्वत नमो नमः
(३७) श्री साई तापनिवारक नमो नमः	१४२) श्री साई अगोचर नमो नमः
(३८) श्री साई पुष्पहार नमो नमः	१४३) श्री साई निर्विकार नमो नमः
(३९) श्री साई सौदागर नमो नमः	१४४) श्री साई महर्षी नमो नमः
(४०) श्री साई विवेक नमो नमः	१४५) श्री साई निराहारी नमो नमः
(४१) श्री साई वृक्षवल्ली नमो नमः	१४६) श्री साई वृद्धावस्था नमो नमः
(४२) श्री साई पालखी सोहळा नमो नमः	१४७) श्री साई प्रीती द्वेषरहित नमो...
(४३) श्री साई प्रणाम कोटी कोटी प्रणामः	१४८) श्री साई स्थितप्रज्ञ नमो नमः
(४४) श्री साई प्रवचन नमो नमः	१४९) श्री साई जागृत नमो नमः

१५०) श्री साई निरिच्छ नमो नमः	१७६) श्री साई गती नमो नमः
१५१) श्री साई निराभीमान नमो नमः	१७७) श्री साई नाद ब्रह्म नमो नमः
१५२) श्री साई जनार्दन नमो नमः	१७८) श्री साई सिध्द देह नमो नमः
१५३) श्री साई अव्ययतत्त्व नमो नमः	१७९) श्री साई पंचकोश नमो नमः
१५४) श्री साई ममत्व देवाय नमः	१८०) श्री साई नीग्रह नमो नमः
१५५) श्री साई शाश्वत कल्याण नमो नमः	१८१) श्री साई ऋषी देवाय नमः
१५६) श्री साई सचेतन नमो नमः	१८२) श्री साई ब्रह्मस्थिती देवाय
१५७) श्री साई सामवेद नमो नमः	१८३) श्री साई राज्य लक्ष्मी नमो नमः
१५८) श्री साई सत्य साई सत्य नमो नमः	१८४) श्री साई लोकसंग्रह नमो नमः
१५९) श्री साई समत्व बुद्धी नमो नमः	१८५) श्री साई महा बाहो नमो नमः
१६०) श्री साई सात्वीक नमो नमः	१८६) श्री साई दोष दृष्टीरहित नमो नमः
१६१) श्री साई सत् साई सत् साई	१८७) श्री साई धर्मत्मा नमो नमः
१६२) श्री साई साधुत्व नमो नमः	१८८) श्री साई आत्मज्ञान नमो नमः
१६३) श्री साई इंद्रिय निग्रह नमो नमः	१८९) श्री साई अचेतन नमो नमः
१६४) श्री साई सुखद देवाय नमः	१९०) श्री साई आत्मएकनिष्ठ नमो नमः
१६५) श्री साई ज्ञानप्रदीप नमो नमः	१९१) श्री साई अनंत शक्ती नमो नमः
१६६) श्री साई परमार्थ नमो नमः	१९२) श्री साई आदिपुरुष नमो नमः
१६७) श्री साई परमधाम नमो नमः	१९३) श्री साई अन्यन्य शक्ती नमो नमः
१६८) श्री साई यजुर्वेदाय नमो नमः	१९४) श्री साई अस्तित्व नमो नमः
१६९) श्री साई ज्ञान सिध्दी नमो नमः	१९५) श्री साई अनुसंधान नमो नमः
१७०) श्री साई ऋग्वेदाय नमो नमः	१९६) श्री साई ब्रह्मविद्या देवाय
१७१) श्री साई ऋषी देवाय नमः	१९७) श्री साई जीवात्मा नमो नमः
१७२) श्री साई मनो निग्रह नमो नमः	१९८) श्री साई अध्यम्पन नमो नमः
१७३) श्री साई अप्राकृत देह नमो नमः	१९९) श्री साई ब्रह्मस्वरूप देवाय
१७४) श्री साई कार्य देह नमो नमः	१०००) श्री साई निर्वाणरूप देवाय
१७५) श्री साई क्रिया योग नमो नमः	

— श्री. संजीव चंदने
माणिक कॉलनी,
अहिल्यादेवी चौक,
कल्याण.

ग्रंथपरीक्षण

श्री गुरुसेवामृत

लेखिका – कु. शालिनीबेन देसाई, एम.एसस्सी., एन. फिल.
प्रकाशक – श्री. अनिल मेहता, अजब पुस्तकालय, भाऊसिंगजी रोड, कोल्हापूर,
पाने १०४, किंमत २० रु, पुस्तक मिळण्याचे ठिकाण : शालिनी देसाई, २१ राजस
ना.सी. फडके मार्ग, मु.पो. अंधेरी (पूर्व), मुंबई-४०० ०६९.

उच्चविद्याविभूषित व श्री साईलीलाच्या एकलोकप्रिय लेखिका कु. शालिनी देसाई
यांनी आपले सारे उर्वरित जीवन अध्यात्म व साईसेवेला वाहून घेतले आहे.
अध्यात्मात् चांगलीच प्रगती करून त्यांनी या क्षेत्रात विपुल लेखनही करून ठेवले आहे
व ते भावी पिढीला निश्चित मार्गदर्शक ठरेल, यात शंकाच नको. कु. देसाई या
कोल्हापूरच्या त्यांनी आजवर केलेल्या लेखनाचा संग्रह व केलेल्या अनेक काव्यांचा
असा संग्रह नुकताच प्रसिद्ध करून तो भाविकांच्या हाती दिला आहे. या सुंदर व
संग्राह्य अशा पुस्तकाला श्री साईलीलाचे कार्यकारी संपादक श्री. सदानन्द चेंदवणकर
यांनी रोचक व उचित अशी प्रस्तावना लिहिली आहे. श्री. चेंदवणकर यांनी केवळ
आजवर प्रस्तावना लिहिलेले हे एकावन्नावे पुस्तक होयाहा एक योगयोगच. पुस्तकावर
एकमुखी दत्तात्रेयाचे बहारदार मुख्यपृष्ठ आहे. प्रत्येक साईभक्ताने हे पुस्तक अवश्य
संग्रही ठेवावे अशी आमची शिफारस आहे.

– साईनंद

* * * * *

श्रीसंत संघ पुस्तकमाला

(भाग २ व भाग ४)

संपादन – श्री. कृष्ण जगन्नाथ थळी, पत्रव्यवहार – श्री. शंकृ. थळी,
७२/७४ शापरिया बिल्डिंग, १ ला मजला, कामा बाग समोर, राजाराममोहन रँय
मार्ग, गिरगांव, मुंबई-४०० ००४. किंमत प्रत्येकी ४ रु. फक्त.

या पुस्तकाच्या प्रत्येक भागात ५०-५० भारतीय सुकीर्तीच्या संतांची छानदार व
दुर्मिळ अशी छायाचित्रे गुळगुळीत कागदावर छापलेली असून त्याबरोबर त्यांचा
मराठी व इंग्रजीतून अल्प परिचयही दिलेला आहे. श्रीसमर्थ वाग्देव महाराजांचे
सत्शिष्य श्री. कृष्ण जगन्नाथ थळी यांनी मोठ्या कष्टाने व मेहनतीने हा संत
चित्रमालेचा संच रसिक व संग्रही वृत्तीच्या भाविकांच्या हाती दिलेला आहे.
निरनिराळ्या प्रांतांत व क्षेत्रांत महत्पद प्राप्त झालेल्या या संतांची एकाच ठिकाणी
संग्रहीत केलेली ही चित्रे व माहिती पाहून कुणालाही या कार्यापायी संपादकांनी किती
कष्ट घेतलेले आहेत, याची साक्ष पटते. पुस्तकाचा आकार डेमी अष्टपत्री असून, ते

सर्वांग सुंदर कापडी बांधणीचे आहे. प्रत्येक भागातील २२ पाने संत पुरुषांचे अभंग पदे, गीते यांना दिलेली आहेत. एके काळी प्रसिद्ध केलेल्या या सुंदर पुस्तकांची सार्वभालयंद भाटवडेकर, डॉ. मोरेश्वर गोपाळ देशमुख, गोविंदराव दाभोलकर, व्ही. व्ही. वाघ, ना. गो. कोचक, ग्वालहेरचे राजेसाहेब माधवराव शिंदे यांनी प्रशंसा केलेली आहे. उपलब्ध भाग आता प्रत्येक भाविकाने संग्रही ठेवावेत.

— साईनंद

★☆★☆★☆★ दर्शनाभिलाषि

तुझी कशी बांधू पूजा?
कधी येऊ दर्शनाला ।
साई सांग तरी मला ॥
साई-भवित्त, पती-भवित्त ।
दोही समान मजला ।
सद्विचार दे पतीला ।
साई, सांगतरी मला ।

साई - आज्ञा - ना दर्शना
येती अडचणी नाना ।
साई - सांगा तरी मला ॥
कधी संपत्ती यातना ।
तुझी कशी बांधू पूजा ।
कशी येऊ दर्शनाला ।
साई - सांग तरी मला ॥

— सौ. सुमती गुप्ते
इंदौर

‘श्रीसाईलीला’

दिवाळी अंक १९८८

श्रीसाईभक्तांना आलेल्या बाबांच्या विषयीच्या विविध अनुभवांनी भरगच्च असा अंक ऐन दिवाळीत थाटात भक्तांच्या भेटीस येईल. श्रीसाईभक्तांनी आपापले ताजे व प्रखर अनुभव कागदाच्या एकाच बाजूस सुवाच्य व थोडक्यात लिहून ते १ ऑगस्ट १९८८ पर्यंत संपादक, श्रीसाईलीला, साईनिकेतन, ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर मार्ग दादर, मुंबई ४०० ०९४. या पत्त्यावरच पाठवावेत. कार्यकारी संपादकांच्या निवासी पत्त्यावर पाठवू नयेत. वरील तारखेनंतर आलेल्या कोणत्याही मजकूराचा स्वीकार करता येणार नाही, याची नोंद घ्यावी.

● मुख्यपृष्ठावर श्रीचे बहारदार चित्र ● पाने १२८, किंमत चार रुपये.

बंगालच्या निराहारी योगिनी-गिरिबाला

ज्योति उमडेकर

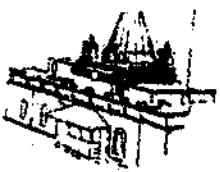
द्वारा :- मिलिन्ड प्रभाकर उमडेकर
असिस्टेंट स्टेशन मार्स्टर,
शांता सदन, १८ नवी पेठ, उज्जैन.

प्रत्येक मनुष्याला आपण फार चांगले आहो, आपल्यासारखा चांगला कुणीच नाही, असे वाटत असते. दुसऱ्या कुणी जर आपले दोष दाखवले तर आपल्याला अत्यंत राग येतो. आपण त्या माणसाचा द्वेष करू लागतो वा संबंध सोडून देतो. परंतु हे बरोबर नव्हे. तुकारामारगरखे संत सांगून गेले की, 'निंदकाचे घर असावे शेजारी' आणि महात्मा कबीर यांनी दोहा लिहून ठेवला की, 'निंदक नियरे राखिये, औँगन कुटी छवाया बिन पानी साबुन बिना निर्मल करे सुभाया।' तर निंदकाने केलेल्या निंदेमुळे आपल्याला आपले दोष दिसतात व आपण ते दूर करण्याचा प्रयत्न तरी करू शकतो. म्हणून खरे पहाता निंदक हे आपले उपकारकर्त्त्व आहेत.

संत तुलसीदासांच्या लंपटपणाची त्यांची पत्नी रत्नावली हिने तीव्र निर्भत्सना केली तर त्यांच्या चित्ताचा लय परमेश्वराकडे लागून त्यांना रामदर्शन झाले, राम-लक्ष्मणांनी गंगेच्या तीरावर त्यांच्या हातून चंदन लावून घेतले. तुलसीदास 'रामचरित मानस' रचून अमर झाले. पंडित बिल्वमंगलांची एका गणिकेच्या रूपजाळ्यात फसल्यामुळे स्वकर्तव्यविमुख होऊन, जेव्हा अधोगतीची परमावधी झाली तेव्हा त्यांच्या घरची परिस्थिती कळल्यामुळे त्या गणिकेने त्यांची यथेच्छ निर्भत्सना केली. बिल्वमंगलांनी तत्काळ आपले डोळे फोडून घेतले व ते 'सूरदास' बनून ईश्वरभजनात लीन झाले. भगवान श्रीकृष्णांनी त्यांना दिव्य नेत्र देऊन आपली बाललीला दाखविली. संत सूरदास अनेक काव्ये रचून हिंदी साहित्यात अमर झाले.

एवंच मनुष्याची उन्नती होण्यास निंदा वा निर्भत्सना कारण होते. त्यांच्यातले घेतनेचे स्फुलिलंग जागृत होते व तो असाधारण प्रगती करून घेतो.

अशीच काहीशी कथा आहे बंगालच्या निराहारी योगिनी गिरिबाला यांची. त्या लहान असताना त्यांना अतिशय भूक लागायची. त्या दिवसभर सारखे काहीना काहीतरी खात असायच्या. त्यांची आई त्यांना नेहमी म्हणायची की, बाळ, असे सारखे खाणे बरे नव्हे. सासरी गेल्यावर तुला हे जड जाईल. ती माणसे तुला बोलतील. परंतु गिरिबाला यांना खाण्याचा लोभ सावरता आला नाही. परिणाम व्हायचा तोच झाला. लग्न त्या काळज्यारिवाजाप्रमाणे त्या बारा वर्षांच्या असताना झाले. सासरी आल्यावर त्यांच्या सतत खाण्यामुळे सासू त्यांना बोलायची. एक दिवस सकाळीच सासू त्यांना अत्यंत मर्मभेदी शब्द बोलली. गिरिबाला यांनी उत्तर दिले की, तुम्ही मला खाण्यावरून बोलता, आता मी जिवंत असेतो काहीही खाणार, पिणार नाही. सासू कुत्सितपणे हसून म्हणाली की, सारखा खादाडपणा करण्याची तुझी सवंय आहे. बिना खातापिता तू

कशी जिवंत रहाशील? गिरिबाला यांना हे बोलणे फार लागले. त्या घरातून निघुळ गंगमतटाकडे जाऊ लागल्या. सारखी देवाची प्रार्थना केली की, हे परमेश्वरा, मला अशी काही शक्ती दे की बिना खाता पिता मी जिवंत राहू शकेन. वाटेत त्यांचे कुलपुरोहित भेटले. गिरिबाला यांनी त्यांना आपली व्यथा सांगितली. परंतु ते काही मार्गदर्शन करू शकले नाहीत. गिरिबाला पुढे चालल्या. इतक्यात त्यांचे गुरु प्रकट झाले. त्यांनी गिरिबालेला म्हटले, बाळ, मी तुझा गुरु आहे. परमेश्वराच्या आङ्गेवरू मी येथे प्रकट झालो आहे. तुझी व्यथा मी जाणतो. नदीतीरावर चल. गिरिबाला नदीवर गेल्या. त्यांनी सचैल स्नान केले. जणू त्या दीक्षा घेण्यास सज्ज झाल्या. गुरुंनी दोघांच्या भवती प्रकाशाचा एक घेरा निर्माण केला व मंत्रासहित त्यांना श्वासाची अर्श एक क्रिया शिकविली की, जीवनाला आवश्यक शक्ती त्यांना सूर्यकिरणांपासून प्राप्त होऊ लागली. 'ओम' ह्या मंत्राचा उच्चार करताना मेरुदंडात (पाठीचा कण) असलेल्या कंठाच्या विरुद्ध दिशेस स्थित असलेल्या 'विशुद्ध' चक्राला योगबळाने जागृत करून त्याद्वारे सूर्यकिरणात असलेली जीवनशक्ती विशिष्ट श्वासक्रियेने त्या घेऊ लागल्या. खाणेपिणे नसल्यामुळे मलमूत्र त्यागाची आवश्यकता त्यांना भासत नसे. त्या कधी आजारी पडल्या नाहीत. कुठलाही रोग त्यांना झाला नाही. त्यांना संतान झाले नाही. एकांतात राहून विधवेचे जीवन त्या व्यतीत करीत होत्या. स्वतः निराहारी असल्या तरी स्वयंपाक करून पाहुण्यांना जेवायला वाढण्याची विलक्षण आवड त्यांना होती. बर्द्यानच्या राजाने त्यांना एका बंद खोलीत दोन महिने ठेवून त्यांच्या निराहारीपणाची परीक्षा घेतली होती. गिरिबाला दिवसा घरकाम, अतिथि-अभ्यागतांचे स्वागत करून गृहस्थधर्माचे पालन करीत व रात्री ध्यानधारणा करीत. ध्यानात त्यांच्या गुरुंचे व इतर देवतांचे दर्शन त्यांना होत असे. झोपेची त्यांना विशेष आवश्यकता भासत नसे. ऋतुपरिवर्तनाची जाणीव ही त्यांना विशेष रूपाने होत नसे.

इतक्या महान योगिनी असूनही गिरिबाला स्वतःला अतिशय सामान्य समजत व त्यांचे वर्तन अत्यंत नम्रपणाचे असे.

सासूने केलेल्या कठोर निर्भत्सनेमुळे गिरिबाला यांची अध्यात्मिक चेतना जागृत झाली. त्यांनी मनावर नियंत्रण करून दृढनिश्चयाने योगमार्गात स्वतःची उन्नती करून घेतली व बंगालच्या इतिहासात आपले नाव अमर केले. त्या निराहारी योगिनीला शतशः प्रणाम.

तुमचे भगवान दत्तात्रेयासंबंधीचे सामान्यज्ञान किती आहे?

पुढीलपैकी सहा प्रश्नांची उत्तरे बरोबर देता आल्यास तुमचे सामान्य ज्ञान वरे, आठांची बरोबर देता आल्यास चांगले व सर्वच्या सर्व देता आल्यास उत्कृष्ट (समजावे.)

- १) दत्त ही देवता आपल्या भक्तावर करणारी आहे.
अ) क्षमा, ब) दया, क) शांती, ड) क्रोध.
- २) भगवान दत्तात्रेयाने नामक दैत्याचा पराभव केला.
अ) व्योमासूर, ब) धूम्रवर्ण, क) मधुकैटभ, ड) जृम्भ.
- ३) 'दत्त पुराण' हा संस्कृत ग्रंथ यांनी लिहिला.
अ) अखंड आनंदजी, ब) वासुदेवानंद सरस्वती, क) स्वामी चिन्मयानंद, ड) केवलानंद सरस्वती.
- ४) हे स्थान म्हणजे भगवान दत्तात्रेयाचे निदास्थान होय.
अ) अकोला, ब) बडनेरा, क) कळब, ड) माहूर.
- ५) 'गुरु चरित्र' अध्याय १३ मध्ये श्री दत्तमहाराजांनी शहराला भेट दिल्याचा उल्लेख आहे.
अ) नाशिक, ब) नागपूर, क) नालासोपारा, ड) नांदेड.
- ६) श्री दत्तात्रेयांचे वसतीस्थान अखंडपणे वृक्षाखाली असते.
अ) औदुंबर, ब) वड, क) नारळ, ड) चिंच.
- ७) 'भरमाचा डोंगर' पहावयाचा असेल तर तुम्हास येथेच गेले पाहिजे.
अ) गदग, ब) गडहिंगलज, क) गोकर्ण महाबळेश्वर, ड) गाणगापूर.
- ८) गुरुचरित्र हा ग्रंथ यांनी लिहिला.
अ) आनंदमूर्ती, ब) मुक्तगानंद स्वामी, क) सरस्वती गंगाधर, ड) गंगागीर बाबा.
- ९) महाराष्ट्रातील बरीचशी दत्तक्षेत्रे नदीच्या तीरावर आहेत.
अ) कावेरी, ब) काळू, क) कृष्णा, ड) कुंभी.
- १०) भगवान दत्तात्रेयाचे इतिहास काळातील पहिले अवतार हे समजले जास्तात.
अ) श्रीपाद श्रीवल्लभ, ब) श्री नृसिंह सरस्वती, क) श्री माणिक प्रभू, ड) अक्कलकोट स्वामी.
- ११) श्री दत्तात्रेयांना मागे उभी असलेली गाय चे सूचक समजली जाते.
अ) आप, ब) तेज, क) पृथ्वी, ड) आकाश.
- १२) श्रीदत्तत्रेयांना एकांदर गुरु होते.
अ) २१, ब) ११, क) २४, ड) १४.

- सदानंद चैद्यणकर

१५ - (८६ '५ - (६६ '६ - (०६ '५ - (८ '५ - (?)
'५ - (६ '६ - (३ '६ - (५ '५ - (४ '५ - (८ '५ - (८ '५ -)

भाव तोचि देव

— श्री. गुरुनाथ विष्णु पन्हाळक

३१२ डी, रंकाळावेस, कोल्हापूर - ४१६ ००३

आवडीने भावे हरी नाम घेसी
तुझी चिंता त्यासी सर्व आहे॥

— संत एकनाथ

किती अर्थपूर्ण व गोड अभंग आहे हा! या दोनच ओळीत संत एकनाथांची ईश्वराच्या भक्तीची आणि त्याची महती गायली आहे.

श्री बाबांच्या भाषेत “शरण मज आला आणि वाया गेला। दाखवा दाखला ऐस कोणी!” बाबांची ही ओळ व नाथांचा हा अभंग हयाच्यामध्ये फारसा, किंबहुना काहीचे फरक नाही, असे मी म्हणेन.

जर आपण मनो भावे ईश्वरास शरण गेलो, त्याचे नामस्मरण केले, तर तो आपले काळजी घेणार. ईश्वरास आपली चिंता आहे परंतु वरकरणी जगास दर्शविण्यास, ज्ञान आपण मनापासून नामस्मरण केले नाही तर त्याचा उपयोग काहीच होणार नाही असो.

ज्याप्रमाणे परीक्षा पास होण्यासाठी, उत्तम गुण मिळविण्यासाठी जर आपण रात्रंदिवस मनापासून जर अभ्यास केला तर १०० % यशाची खात्री! त्याचप्रमाणे ही भवसागर तरुन जाण्यासाठी, ईश्वराकडे जाण्यासाठी आपण जर मनापासून नामस्मरण केले तर ईश्वराकडे जायची १०० % खात्री! नुसते ग्रंथवाचन, उपवास नवस करुन सहजासहजी ईश्वर प्रसन्न होत नाही. भक्त प्रल्हाद, बाळ धृत, कालोकांनी कुठे उपास-तपास, ग्रंथवाचन, ग्रंथ पारायणे केली होती! त्यांनी आपण सर्वस्व ईश्वरास अर्पण केले होते. त्यांनी फक्त एकच पारायण केले होते, ते म्हण नामरूपी पारायण. फक्त “नामस्मरण! रात्रंदिवस ईश्वराचे नांव!” ईश्वराचे नाम घेण्यास कुठलाही मुहूर्त पहावा लागत नाही. ते कधीही, केव्हाही आणि कोठेही कोणते.

नामस्मरणाने पुष्कळसे साध्य होते. नामाचा महिमा फार मोठा आहे. ज्यावेळी आपण नामात खरोखर दंग व्हाल, ईश्वराशी एकरूप व्हाल तेव्हा आपणास त्याचे प्रचिती येईल. श्री बाबांनी म्हटले आहे की, “माझा जो जाहला काया वाचा मने, तयाची मी ऋणी सर्वकाळ” त्यासाठी देवापुढे नाक धरुन बसावयास नको. प्रवास ऑफिसमध्ये, बिघान्यावर, रस्त्यावर चालताना. नाम घेता येते. असो.

“जो जो मज भजे, जैसा जैसा भावे

तैसा तैसा पाहे मीही त्यासी

जसे आपण ईश्वराकडे पहाल, बाबांकडे पहाल, त्याच दृष्टीने परमेश्वर श्री वाचुमच्याकडे बघतील.

शेवटी ईश्वर एकच. आपण कोणत्याही देवाचे नामस्मरण केले तरी ते देवाला घेऊतेच. श्री बाबा हे ईश्वराचा अवतारच. जर आपण बाबांचे मनापासून नामस्मरण केले तर आपणास याची प्रचिती येईल. आपण मनोभावे कायावाचामने बाबांचे नामस्मरण करा आणि मग पहा श्री बाबा काय चमत्कार करतात ते!

श्री बाबांच्याच भाषेत “शरण मज आला आणि वाया गेला। दाखवा दाखला ऐसा कोणी” जर ईश्वरास, बाबांस शरण गेलो, नामस्मरण मनापासून केले तर ईश्वर, बाबा आपली काळजी घेणारच. कारण ईश्वरास भक्तांची काळजी आहे, फक्त त्याला पाहिजे भाव, मनापासून नामस्मरण. कारण नाथांच्या भाषेत “भाव तोचि देव” “देव भक्तीचा भुकेला”!

३८२

आत्मशांती

— सौ. अलका ज. खाडे

द्रजमाणिक नगर क्र. १, उरा मजला,

खोली क्र. ३२, भाईदर (पश्चिम).

परमेश्वराचा आपल्याला आलेल्या अनुभवावरून परमेश्वराच्या अस्तित्वाची जाणीव करून घेण्याचा व त्यास ओळखण्याचा प्रयत्न आपण केला पाहिजे. तेहा आपणास कळून येईल की, तो फार जवळून आपल्या सान्निध्यात येऊन गेला आहे.

परमेश्वर हा भक्ताच्या प्रेमाला भुकेला असतो. देव भावाचा भुकेला म्हणतात, ते काही खोटे नाही. भक्ताच्या पुजेला जसा तो साक्षात् उभा राहतो, तसा त्याच्यावरील संकटात देखील धावून येतो, त्याची मुक्तता करतो. जसे भक्ताचे लक्ष परमेश्वरावर असते, तसे परमेश्वराचे लक्ष भक्तावर असते.

सर्वसाधारण माणसाचे आयुष्य हे रहाट गाडग्यासारखे असते. सकाळी उठल्यापासून ते रात्री झोपेपर्यंत त्याची सारखी धडपड असते, रात्री झोपही पूर्ण मेळत नाही, मनाला शांती नाही. सर्व सुखे पुढे असूनदेखील कधी असे वाटते, बस झाले हे जिणे! आता हे सोडून कुठे तरी तीर्थस्नानी जावे, संन्यासी मार्ग पत्करावा, अशी द्विधा मनःस्थिती होते. मग मनात विचार येतो, आपण काय करायला पाहिजे. आचरावा, ‘रामा’, ‘पांडुरंगा’, ‘परमेश्वरा’, या त्रिमूर्तीतून आपल्याला शांती मिळेल. साधुसंतांच्या सहवासातून आपणास भक्ती मार्ग सहज कळेल व उत्साहाने त्यात रममाण होऊन मनास शांती व समाधान मिळेल. आपले जीवन सुखकर होऊन ज्ञानाचे भंडार तुमच्या पुढे असेल. तुमच्या आत्म्यास शांती व सद्गती मिळेल.

तुम्ही त्याला द्या, तो तुम्हास देईल

— श्री. श्रीकांत गो. साकंत

१५/१६, मिनर्वा बिल्डिंग,

एम्. पी. रोड, दादर, मुं. - ४०० ०१४.

ईश्वर निर्माणकर्ता, तोच पूर्णब्रह्म, साकार निराकार, सर्वव्यापी, सर्वसाक्षी, जळी स्थळी, काष्ठी, पाषाणी सुद्धा तोच. अशा सर्वश्रेष्ठ ईश्वरास आम्ही काय देणार?

हो! आम्ही सुद्धा ईश्वरास काही देऊ शकतो. त्यासाठीच तो दयाळू, कृपाळू परमेश्वर भुकेने, तहानेने व्याकुळ होतो. त्याची तहान, भूक भागवा. म्हणजे तो सर्वस्वच तुम्हाला देईल.

अहो! पण ईश्वराला भूक, तहान लागेलच कशी? बरं, समजा लागली तर ती भागवायची कशी?

त्यासाठीच आपण परमपूज्य श्री रामकृष्ण परमहंसाचे अंतरंग लिलासहचर श्रीमत् स्वामी शिवानंद (महापुरुष महाराज) यांच्या मधुरवाणीतून उत्तरलेले अमृतमय उपदेश थोडक्यात पाहू या!

स्वामी शिवानंद भक्तास सांगतात, प्रभूना खूप अंतःकरणापासून आळव, कळवळून प्रार्थना कर. मुख्य गोष्ट आहे, प्रेम—प्रेमपूर्वक नामस्मरण, प्राण-प्राणामध्ये व्याकुळता रडत रडत विश्वास, भक्ती, प्रेम यासाठी प्रार्थना कर. निर्भरता, विश्वास, भक्ती, प्रिती हेच प्रभूना हवे. कुठल्याही प्रकारे स्मरण, चिंतन, मनन हेच ध्यान. मनापासून रड. रडता रडता मनातील मलिनता निघून जाईल. काया, वाचा, मने पदित्र रहाण्याचा प्रयत्न कर. प्रभूच्या दारी एकनिष्ठेने शरणांगत होऊन पऱ्हून रहा. कोणत्याही स्थितीत त्याच्या आश्रयाने रहा. हृदयात अनुराग जागा कर. प्रितीपूर्वक वारंवार नाम घेणे हाच जप.

सर्व काळी चालता फिरता, उठता बसता, जेवता निजता, शयनी, जागरणी, स्वजी सर्वच अवस्थेत प्रभूच्याच जप कर. त्याचीच सवय लावून घे. तेच प्रभू सर्वांच्या हृदयाचे गुरु, मार्गदर्शक, पिता, माता, सखा होत. निर्भय हो!

संसारात रहा किंवा त्याग कर. पण कोणत्याही स्थितीत सर्व कर्तव्यकर्म करीत असता निदान एकदा तरी प्रभूना प्राणापासून आळविले पाहिजे. थोडक्यात—“हाती काम, मुखी हरी नाम”.

म्हणजेच परमेश्वरास फक्त व्याकुळ होऊन श्रद्धायुक्त मनाने भक्ती, प्रेम द्या. तो स्वतःहूनच तुम्हावर कृपेचा वर्षाव करील. तुमचा विश्वास दृढ करील. तुमची हृदय भक्ती विश्वासाने परिपूर्ण होऊन जाईल. तोच स्वतः सद्गुरु रूपात तुम्हास मार्गदर्शनि करील. तोच तुम्हास यमनियम, संयमशील जीवन जगण्यास शिकवील. गुरुशक्तीचा अनुभव देईल. तोच तुम्हाला सच्चिदानन्दाच्या अवस्थेत ज्ञानप्रकाश देऊन मोक्ष प्राप्तीप्रद पोहचवील.

तुम्हास जीवन सत्य समजेल. खरेखुसे समाधान - शांती मिळेल. तुम्ही ईश्वरमय हाल. "अहं ब्रह्मास्मि" या शिवाय दुसरे काहीच नसेल.

चला, तर! आतापासूनच त्या अनादी, अनंत, अमर, अजर परमात्म्याला, त्या सर्वशक्तिमान परमेश्वराला आपण व्याकुळतेने, प्रेमाश्रूने, भक्तीश्रद्धा विश्वासाने शब्दविष्ण्याचा प्रयत्न करू या. 'प्रयत्ना अंती परमेश्वर.'

('आनंदधामाकडे' या पुस्तकाच्या आधाराने)

साईनामाचे कंकण

साईनामाचे कंकण बांधून आम्ही

चाललो पुढे

अमुचे कोण करी वाकडे॥१॥

नियती क्रूर घाव ही घाली

सगे सोयरे टोचून घेती

हृदय अमुचे विदीर्ण होता

साईसखा सावरे॥१॥

कुणीही या हो आम्हा संगती

जात पात इथे मानीत नाही

निर्मळ व्हावे अंतःकरणी

हेच असे सांगणे॥२॥

शुद्ध मनातील प्रेमलहरी

साईचरणाचा आंश्रय घेती

साईमयही होऊन काया

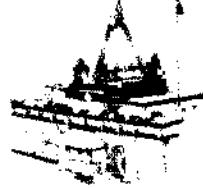
आत्मानंदी तनू डोले॥३॥

- सौ. विद्या सुभाष सुलाखे

गुप्ते चाळ, नेहरू मैदान,

श्रीसाईमंदिरामागे,

डोंबिवली (पूर्व).

महामुनी गौतमबुद्ध

श्री. सत्यवान गायकवाड
३९९ नवी खडकी, येरकोळा
पुणे-४११ ००६.

श्रीसार्वबाबांच्या आशीर्वादाने डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व भगवान गौतम यांच्या प्रतिमेसमोर प्रथम अभिवादन करतो. तसेच पावनभूमि चैत्यभूमिला करून पावन पौर्णिमेला बुद्ध पुष्प संक्षिप्तरूपी गुंफण्यास सुरुवात करतो.

माणसाने प्रथम माणूस बनले पाहिजे. याच्या करिता हजारो वर्षांपासून आजतागायत प्रयत्न चालू आहेत व पुढेही होणार आहेत. माणूस बनवायास संस्कारक्षम प्रक्रिया काही केल्या थांबणार नाही. भगवान बुद्धालाही अडीच हजार वर्षांपूर्वी हेच वाटले. लालसेमुळेच मनुष्य दुःखाच्या जाळ्यात सापडतो. माणसांनी जीवन सुखी बनविण्यासाठी कंसीत-कमी भोग व लालसा असणे जरूरीचे आहे.

भगवान बुद्धाचा जन्म :

पात्रातील प्रकाशमान ज्योतीप्रमाणे महामायेने बोधिसत्त्वाला आपल्या गमधारण केले, तिचा प्रसूतिकाळ जवळ येऊ लागताच प्रसूतिसाठी आपल्या माझां जाण्याची इच्छा तिने व्यक्त केली. आपल्या पतीला म्हणाली, “माझ्या पित्यांचा नगरीला मी जाऊ इच्छिते.” “तुझ्या इच्छेप्रमाणे”, राजाने उत्तर दिले. सोन्याच्या पालखीत बसवून शुद्धोधनाने मोठ्या लवाजम्यासहित तिला तिच्या पित्याच्या पाठविले.

देवदहला जात असताना मार्गति फुलांनी बहरलेल्या, तसेच पुष्प विरहित असल्याचा आल्हाददायक गर्द वनराईतून महामायेला जावे लागणार होते. मायादेवी लुम्बिनी वनात पलाश वृक्षाखाली विश्रांतीसाठी थांबली. याच ठिकाणी हिमालयाच्या पायथ्यात तराईच्या शाक्य घराण्यात इ.स. पूर्व ५६३ मध्ये अश्विन शु. १० स कपिलवस्तुमायादेवीने बाळाला जन्म दिला.

असितमुनीची भविष्यवाणी :

असित नावाचा एक मुनीवर हिमालय पर्वतावर रहात होता. बुद्धाची जन्म वाळां समजलीला समजली. बुद्धजन्म झाला, अशी वार्ता सर्व मानवतेला विश्वभर तसेच समजलीच. पण उच्चतम प्रतिच्या देवमाणसांनाही ही वार्ता समजली. सर्व देवमाणसांची व गुणी, शीलवान माणसांची रीघ कपिलाच्या पवित्र भूमिकडे कपिलवस्तुकडे लागली. पैकी असितमुनीला वाटले, आपणही कपिलवस्तुकडे जाऊ बुद्धाचे दर्शन घ्यावे. त्याने आपल्या दिव्यदृष्टीने सर्व जम्बूद्विपांचे निरीक्षण केले, तेहांच्या शुद्धोदनाच्या गृही दिव्य-प्रकाश, जग उद्भारकर्ता भगवान बुद्धरूप त्यास दिसले. असित ऋषीने त्यांच्या बालकालांनी निरखून पाहिले, तेहांना ते महापुरुषाच्या बत्तीलक्षणांनी व ऐश्वी शुभ चिन्हांनी युक्त असलेले त्याला दिसले, त्याने पाहिले की, त्यांनी

देह शुक्र व ब्राह्मणांच्या पेक्षाही अधिक लेजस्वी आहे व त्याचे तेजोमंडल त्यांच्यापेक्षा शतसहस्र पटीने अधिक दैदिप्यमान आहे. असित ऋषीच्या मुखातून त्वरित उद्गार निघाले, "निस्संदेह, या पृथ्वीतलावर अलौकिक पुरुष अवतरला आहे." असे म्हणून असितमुनी साष्टांग नमस्कार करून निघून गेले.

बालपण व शिक्षण :

जेव्हा भगवान् बुद्ध उर्फ सिद्धार्थ चालू आणि बोलू लागला, तेव्हा शाक्यातील व्योवृद्ध जाणते लोक एकत्र जमले व त्यांनी गौतम बुद्धाच्या पित्यास सांगितले की, मुलाला 'अभय' या ग्रामदेवतेच्या देवळात दर्शनाला नेले पाहिजे. पित्याची आज्ञा प्रमाण मानून वयाच्या ८ व्या वर्षी शाक्याच्या रिती-रिवाजानुसार बुद्ध देवळात गेले. भगवान् बुद्ध उर्फ सिद्धार्थाचे शिक्षण विद्वान् विश्वामित्र उपाध्याय यांच्या मार्गदर्शनाखाली झाले. सिद्धार्थाचे शिक्षण वेगाने झाले. धनुर्विद्या, शस्त्रविद्या, अस्त्रविद्या, मल्लविद्या यांचा आवश्यक विद्येमध्ये सिद्धार्थ तरबेज झाले.

दंडपाणी नावाचा एक शाक्य होता. त्याला यशोधरा नावाची एक मुलगी होती. ती आपल्या सौंदर्याविषयी आणि चारित्र्याविषयी प्रसिद्ध होती. यशोधराने सोळाच्या वर्षात पदापिण केले होते व दंडपाणी तिच्या लग्नाच्या चिंतेत होता. सिद्धार्थ गौतमालाही निमंत्रण पाठविण्यात आले होते. लग्नाच्या वेळी दंडपाणी याने धनुधरी विद्येत पारंगत असलेल्या मुलालाच माझी कन्या वरमाला घालील, असे जाहीर केले. परंतु त्या परीक्षेत फक्त सिद्धार्थ गौतमच यशस्वी झाला, आणि मोठ्या थाटात यशोधराशी त्याचे लग्न यथासांग पार पडले.

गृहत्याग :

शुद्धोधनार्ने आपल्या पुत्रासाठी तीन राजमहाल बांधले, एक उन्हाळ्यात, एक पावसाळ्यात आणि एक हिंवाळ्यात, हे राजमहाल विलासी जीवनात उत्तेजक असा सर्व साधनांनी सुसज्ज होते. परंतु भगवान् गौतमाला तिथे समाधान वाटत नव्हते.

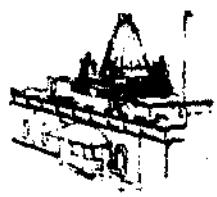
एके दिवशी भगवान् बुद्धाने गृहत्याग करून यशोधरा व मुलगा राहुल यांच्याकडे एकदाच दृष्टी टाकली व ते अरण्यात निघून गेले. त्यांनी पिंपळाच्या वृक्षाखाली १४ वर्षे तपश्चर्या केली आणि जगाला सत्याचा मार्ग दाखविला.

भगवान् बुद्धाचा उपदेश :

भगवान् गौतमबुद्ध जातीभेद मानीत नव्हते. म्हणूनच त्यांच्या धम्मसंघामध्ये अंगुलीमाल हा दरोडेखोर, स्वाती हा कोळी, उपाली हा न्हावी, आम्रपाली ही गणिका, चंपा ही पारध्याची मुलगी, असे अनेक थरांतले लोक बुद्धधर्मात आले.

— दान कोणास करावे?

- १) अनाथ, अपंग व्यक्तिस दान करावे. ३४
- २) निराश्रितांना आश्रय द्यावा. ३५
- ३) सद्गुरुसासाठी दान करावे. ३६
- ४) धम्मस्तूपासासाठी चैत्य व विहारासाठी दान करावे. ३७

-
- ५) उत्तम कलाकृती निर्मितीसाठी दान करावे.
 - ६) धर्मदेसना देण्यासाठी आयोजित मेळाव्यासाठी दान करावे.
 - ७) विद्वान् भिखुवूना दान करावे.
 - ८) समाज उद्घारासाठी दान करावे.
 - ९) कोणा दीनाच्या मुलीच्या लग्नासाठी दान करावे.
 - १०) खेड्यासाठी दान करावे.
 - ११) अडलेल्या-नडलेल्यांना वाचविण्यासाठी दान करावे.
 - १२) अनोळखी संकटात सापडला असता, त्याला दान करावे.
 - १३) धर्म शिक्षणासाठी व समाज मंदिरासाठी दान द्यावे.
 - १४) देश अडचणीत सापडला असता त्याला दान द्यावे.
 - १५) नैसर्गिक संकटात सापडला असता दान द्यावे.
- दान कोणास करू नये.
- १) जो सशक्त आहे, पण दान मागतो.
 - २) जो स्वतःच्या स्वार्थासाठी दान मागतो.
 - ३) जो चोर आहे, लबाड आहे व दान मागतो.
 - ४) जो ढोंगी भिखुवूआहे, पण दान मागतो.
 - ५) जो स्वार्थी आहे, त्यास दान करू नये.
 - ६) जो चैनी व सुखाच्या नावावर धन मागतो.
 - ७) जो दुसऱ्याच्या अडलेल्या, नडलेल्याच्या नावावर दान मागतो.
 - ८) जो व्यसनी आहे, त्यास दान करू नये.
 - ९) जो धर्माचरणी नाही व दुर्जन, अंधश्रद्धाळू आहे, त्यास दान करू नये.
 - १०) जो अंध-अपंग नाही, पण दान मागतो.
 - ११) जो देवाच्या नावावर दान मागतो व दुरुपयोग करतो, त्यास दान करू नये.

भगवान बुद्ध म्हणतात—

१२) मन सर्व धर्माचे (आयतन) पूर्वगामी (प्रमुख) आहे. मनव त्यांचे शासक आहे. सर्वमनोमय आहे. जो कोणी कलुषित मनाने बोलतो किंवा काम करतो, त्याच्यामागे, गाडी ओढणाऱ्या बैलांच्या पायाच्या मागोमाग जशी गाडीची चाके जातात, तसेच दुःख जाते. परंतु जो कोणी प्रसन्न मनाने बोलतो व काम करतो, त्याच्यामागे सुख कधीही साथ न सोडणाऱ्या सावलीप्रमाणे जाते.

१३) त्याने मला शिव्या दिल्या, त्याने मला मारले, त्याने मला हरविले, त्याने मला लुटले, असा विचार जे सतत मनात बाळगतात, त्यांचे वैर कधीही क्षमत नाही.

१४) (मागील प्रमाणे पहिली ओळ) असा विचार जे मनात बाळगत नाहीत. त्यांचे वैर नष्ट होते.

१५) वैराने वैर कधीच शमत नाही, अवैराने (मित्रत्वाने) वैर शांत होते, हाच सनातन धर्म आहे.

१६) आपणाला या जगातून जावे लागणार आहे, हे अडाणी लोक जाणत नाहीत. परंतु या तथ्याची ज्या सूझांना जाणीव असते, त्यांची वैरे शांत होतात.

१७) या जगात सारेच शुभ आहे, असे समजून जो आचरण करतो, ज्यांची उद्दिष्ट असंयत आहेत. जो खादाड, आळशी व निरोद्योगी आहे, त्याला जसे वान्याने दुबळ्या झाडाला उन्मळून पाडावे, तसे 'मार' उन्मळून पाडतो.

१८) माळी पाटाचे पाणी हवे तेथे वाहून नेतो, बाण करणारा बाणाला व सुतार लाकडाला हवा तंसा आकार देतो आणि सुवती स्वतःचे दमण करतो.

१९) सारे काही नित्य जळत आहे, तू हसतोस कसा? आनंदी कसा? अधिकारात गडप असूनही दिव्याचा शोध का घेत नाहीस?

२०) व्रणांनी युक्त, सुजलेले, पीडादायी, नाना संकल्पांनी युक्त आणि अनित्य असे हे विचित्र शरीर पहा.

२१) हे शरीर जीर्ण-विजीर्ण, रोगाचे घर, भंगूर (विनाशी), सळून जाणारे आणि मृत्युपर्यंतच टिकणारे आहे.

२२) हाडांची नगरी बनविली आहे. मांस आणि गिलावा केला आहे. त्यात हातारपण, मृत्यू, अभिमान आणि द्वेष लपून बसलेले आहेत.

२३) स्वतः केलेले पाप स्वतःला मलीन करते. स्वतः न केलेले पाप स्वतःला शुद्ध ठेवते. शुद्धी आणि अशुद्धी ज्याची त्याच्यामुळेच होते. एक मनुष्य दुसऱ्याला शुद्ध करू शकत नाही.

२४) जोपर्यंत पाप पक्व होत नाही, तोपर्यंत पापसुद्धा चांगलेच दिसते. परंतु ते पक्व झाले (त्याचे फळ मिळू लागले), म्हणजे ते पाप आहे, असे पाप्यांना समजून घेते.

२५) जोपर्यंत पुण्य परिपक्व होत नाही, तोपर्यंत पुण्यही पापासारखेच वार्टत. परंतु ते पक्व झाले (त्याचे फळ मिळू लागले), म्हणजे पुण्य आहे, हे पुण्यवंतांना समजून घेते.

२६) हाताला जखम नसेल, तर त्या हातावर विष घेऊन गेले असताही विष बाधत नाही. त्याप्रमाणेच न करणाऱ्याला पाप बाधत नाही.

२७) आकाशात, समुद्रामध्ये किंवा पर्वत गुहात असे कोणतेही स्थान नाही की, तेथे राहिले असता मृत्यू सतावणार नाही.

भगवान बुद्धाचा अंत :

बुद्ध देव जवळच आहेत, हे समजताच दूरदूरचे गरीब-श्रीमंत, आंधके-पांगळे त्याचप्रमाणे पाचशे बैलगाड्या व त्यांचे मालक, सर्व व्यापारी बुद्ध देवांना रेशमी वस्त्र अर्पण करण्यासाठी बुद्धदेवांकडे आले, त्यातील व्यापाऱ्याने एक रेशमी वस्त्र भगवान बुद्धांच्या अंगावर घातले, पण ते वस्त्र अंगावर घालताक्षणी त्याचा नवेपण जाऊन ते वस्त्र जुने दिसू लागले. ते पाहून सर्वांना आश्चर्य वाढू लागले. बुद्धांनी सर्वांना सार्गितलं की, 'माझं शरीररूपी वस्त्रच जुन झालं आहे आणि मी त्याचा त्याग करणार आहे, त्याचं ते सूचक आहे.'

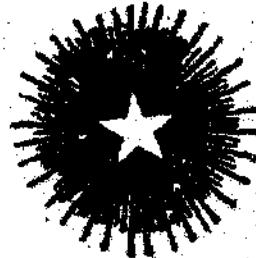

हे बुद्ध देवाचे बोलणे ऐकून सर्वाना दुःख झाले. पण त्यांनी सर्वांची सामाजिक काढली. ते म्हणाले, लोक हो, दुःखी होऊ नका. प्रत्येक प्राण्याला मृत्यू हा येणारा आपल्या आवडत्या वस्तूचा नाश हा होणारच. त्याला आपण संयमाने तोंड नि पाहिजे. तुम्ही माझ्या मृत्यूने दुःखी होऊ नका. मी तुम्हाला केलेला उपदेश श्रेष्ठ मानतो तुम्हाला नव्यांचे मार्गदर्शक ठरेल.

एवढे बोलून बुद्ध देव थांबले. त्यांनी डोळे मिटून जणू समाधी लावली. बुद्ध या ठिकाणी होते, तेर्थील शाल वृक्षांना एकदम फुलांचा बहर आला. त्यांनी आपले फुलांचा वर्षाव बुद्ध देवांवर केला. आकाशातून संगीताचे रचर ऐकू येऊ लागू. बुद्धदेवांचे शेवटचे शब्द सर्वांच्या कानात घुमत होते. याच सुमारास इ. स. पूर्व ४० मध्ये कुशी-नगर येथे बुद्ध देवांचे निर्वाण झाले.

-: नमो-बुद्धाय :-

दि. २४-१-५२ रोजी साईभक्त सम्मेलनात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केलेले भाषण—“साईबाबांना प्रत्यक्ष भेटण्याचे किंवा पहाण्याचे भाग्य मला लाभ नाही. त्यांच्याबद्दल मी थोडेफार ऐकून आहे. म्हणून अशा वेळी साईबाबांच्या जीवन अष्टपैलू माहीत असलेल्या व्यक्तिला बोलाविले असते, तर फार बरे झाले असते. मात्र साईबाबांबद्दलचे ज्ञान अगदी शून्य आहे आणि जे आहे त्याचे देखील अधिष्ठान ऐकी गोष्टीवरच आहे. साईबाबा कालवशा होऊन बरेच दिवस लोटले, तरी त्यांचा भक्तगण मात्र इंदुकलेप्रमाणे सारखा वाढत आहे. साईबाबा हे धर्मगुरु म्हणूनच पुष्कळांमध्ये माहीत आहेत. हिंदुस्थानात धर्माची अनेक स्थित्यंतरे झाली, परंतु साईबाबा कोणत्या जातीचे व धर्माचे हे आजतागायत माहीत नाही. आज-कालच्या काळ धर्माच्या नावावर पैसा गोळा करून, अनिष्ट बाबीवर खर्च केला जातो. आज जग दुःख व दारिद्र्य असताना अशा रितीने खर्च करणे, हा महाभयंकर गुन्हा आहे. साधु-संतांच्या नावावर जर पैसा गोळा केला असेल, तर त्याचा पारमितामध्ये सागितलेल्या तत्त्वाप्रमाणे विनियोग करणे अत्यंत आवश्यक आहे. दारिद्र्य, अज्ञान, रोगराई इतकी आहे की, सध्याच्या काळात ती नष्ट करण्यासाठी असा पैसा खर्च करता तो धनिकांसाठी खर्च करणे, म्हणजे दुष्टपणा ठरेल. त्या पैशाच्या विनियोगे रुग्णालये, शिक्षण, बेकारांसाठी छोटे-छोटे धंदे, गरीब, अनाथ महिलांसाठी काहीतरी धंदे, शिक्षण देणे, अशा कार्यावर त्यांनी करावा. आपण जर जंमा केलेल्या पैशाच्या विनियोग अशा रितीने केला तर त्यामुळे आपल्या कार्याची वाहवा होईल. एवढेच नव तर साईबाबांची कीर्ती दाही दिशांना दुमदुमत राहील.”

संतानी ओळखलेले अग्नीचे महान तत्व (रहस्य)

— श्री. हरिश्चंद्र काळू म्हात्रे
चिंचोड्याचा पाडा, ठाकुर्ली,
मुभाष रोड, डोंबिवली (पश्चिम),

- ४२९ २०२.

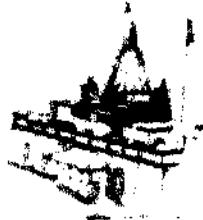
हिंदू धर्मात हजारो वर्षांपासून अग्नीला देवत्व दिलेले आहे. बन्याच विधीसाठी हिंदू धर्मात अग्नीचा वापर केला जातो. पूर्वीच्या काळी म्हणजे हजारो वर्षांपासून इदेवतेला प्रसन्न करण्यासाठी यज्ञयाग केला जातो. यज्ञयाग करीत असताना ज्यावतेच्या नावाने आहुती यज्ञात (अग्नीत) दिली जाते, ती त्या देवतेला पोहोचते (मिळते) असा विश्वास व श्रद्धा हिंदू धर्मात आहे. यज्ञयाग करीत असताना अनेक लाङांची लाकडे (समिधा) व रस्व प्रकारची धान्ये (हविषान्ने) यज्ञात आहुती रूपाने टकली जातात. त्या समिधाच्या व धान्याच्या होणाऱ्या धुरामुळे घरातील असलेली कलमिषे बाहेर जातात. अशा प्रकारची भावना हिंदू धर्मात आहे.

हाच अग्नी भगवान शंकरानी आपल्या तृतीय नेत्रात धारण केला आहे. राजा दशरथाने पुत्रप्राप्तीसाठी (पुत्रकामेष्टी यज्ञ) केला. यज्ञ समाप्तीनंतर अग्नी देवतेने सन्न होऊन पायस दिला. त्या पायसाचे राजा दशरथाने तीन राण्यांना समान वाटपाटणी किंवा विभागणी) केले. परंतु कैकयीला समान वाटप पसंद न पडल्यामुळे तला राग आला. तितक्यात तिच्या हातातील पायस घारीने उचलला व ऋषमुख वृतावर तप करीत असलेल्या अंजनीच्या हातावर टाकला. अंजनीने तो प्रसाद भक्षण केला. त्या प्रसादामुळे अंजनी मातेला शूर वीर, बुद्धीने श्रेष्ठ, रामाच्या सेवेत सतत मग्न असणारा, ब्रह्मचारी हनुमान जन्माला आला. कैकयीचा प्रसाद घारीने नेत्यामुळे माता कौसल्या व देवी सुमित्रा यांनी आपल्या प्रसादातील थोडा-थोडा भाग कैकयीस दिला. त्यानंतर त्यांना राम, लक्ष्मण, भरत व शत्रुघ्न अशी चार मुले झाली. अशी कथा अमायणात आहे. तसेच राम-रावण युद्ध समाप्तीनंतर सीता माईने अग्नीत प्रवेश करून आपले दिव्यत्व लोकाना दाखवून दिले.

अग्नीहोत्री ब्राह्मणांकडे रातत अग्नी प्रज्वलित केला जातो. त्यांच्या घरातील अग्नी विज्ञु दिला जात नाही.

संत ज्ञानेश्वर महाराजांनी योग सामर्थ्याने आपला जठराग्नी प्रज्वलित करून युक्ताबाईने त्यांच्या पाणीयर माझे भाजल्याची कथा सुप्रसिद्ध आहे.

तसेच पारशी धर्मात अग्नीला देवत्व दिले असून त्यांच्या अग्यारीमध्ये सतत अग्नी गळत असतो. पारशी धर्मात मदिराला अग्यारी म्हणतात. पारशी धर्मात झरतुष्ट्र नावाचे फार मोठे संत होऊन गेले. पारशी धर्माची स्थापना झरतुष्ट्राने केली. झरतुष्ट्र लहानपणापासून साधे जीवन जगणारा, ज्ञानसंपन्न, विनयशील, प्रतिभावंत, मुक्या गाण्यावर दया करणारा असल्यामुळे तो सर्वांना आवऱ्या लागला.

झरतुष्ट्र मोठा झाल्यावर घराचा त्याग करून सत्याच्या शोधासाठी बाहेर पडू जमिन, नद्या-नाले यांच्यातून मार्ग काढीत ते वृक्ष, लता, अनेक प्रकारचे पशु पाणी यांच्याशी दोस्ती करीत पुढे पुढे जाऊ लागले. पुढे गेल्यानंतर त्यांना एक महाल लागली. नदीचे पाणी अतिशय खोल होते. झरतुष्ट्र नदीतून जाऊ लागले. सुरुवाती पाणी घोट्यापर्यंत, ... नंतर कमरेपर्यंत, ... नंतर गळ्यापर्यंत पाणी चढले, पर झरतुष्ट्राचा धीर खचला नाही. ते पुढे पुढे चालत राहिले आणि काय आशचर्य! पुढे चढलेच नाही. झरतुष्ट्र बाहेर पडले तो नवा प्रकाश व नवे तेज घेऊन, आणि काय आशचर्य! देवाचे सद्विचार घेऊन येणारा देवदूत त्यांच्यापुढे उभा ठाकला. त्यांना झरतुष्ट्राला सांगितले, 'बाळा, डोळे मिट, क्षणभरच! हं उघड आता. झरतुष्ट्राने आज्ञापालन केले. समोर साक्षात ईश्वर उभा होता. ईश्वर म्हणाले 'झरतुष्ट्रा, जा... माझा संदेश जगाला पोचव. म्हणावे, सत्यनिष्ठ, न्यायप्रिय आणि दयाळू माणसांवर माझी सदैव कृपा राहील. ईश्वर निर्मित वस्तुंवर प्रेम आणि श्रद्धा ठेवा!' झरतुष्ट्र म्हणाले, देवा, तुम्ही सांगितलेले कार्य मी पार पाडीन. परंतु तुम्ही मी एक चिन्ह (प्रतिक - निशाणी) द्या. देवाने सांगितले, अग्नीला देवरूप मान. अग्नीपदित्र आहे व जे जे वाईट आहे ते जळून जाते अग्नीमध्ये! तेळ्हापासून पारशी धम्भ अग्नीला देवत्व बहाल केले गेले.

अग्नीचे महान मर्म साईबाबांनी ओळखले होते, आणि म्हणूनच शिरडीला त्यांनी (अग्नी) पेटविली. साईबाबांच्या पश्चात आज देखील धुनी सतत पेटती आहे. शिरडीला आल्यानंतर माझ्या भक्तांचे विकार, विवंचना व दुःखे अग्नीमध्ये जळावीत तो निष्पाप, निर्मळ होऊन घरी परत जावा, अशी साईबाबांची प्रबळ इच्छा होती. उम्हणजे उज्ज्वल दिवस माझ्या भक्तांना प्राप्त होवो, अशा प्रकारची. मनोकामना साईबाबांची असल्यामुळे, साईबाबा भक्तांना उदी देत असत. आज ही त्यांच्या पश्चात उदीचा वापर मोठ्या प्रमाणात केला जातो. साईबाबांनी म्हटले आहे,

शिरडीस ज्याचे लागतील पाय ।

टळ्ठील अपाय सर्व त्याचे ॥

संत जगाच्या कल्याणासाठी देह झिजवितात. साईबाबांनी सुद्धा आपला जगाच्या कल्याणासाठी झिजविला. तुकाराम महाराज अशा संतांचे वर्णन अभिगातून करतात.

जगाच्या कल्याणा संतांच्या विभूती ।

देह कळविती उपकारे ॥

आजही धुनीतून काढलेल्या उदीच्या प्रसादाने हजारो साईभक्तांची दुःखे, कष्ट अनेक प्रकारचे रोग नाहीसे होतात. हा विसाच्या शतकातील व विज्ञानयुगातील 'महाघमत्कार' म्हटला पाहिजे.